

irta: NYISZTOR ZOLTÁN

Nem lehet napirendre térni a fölött a hitvallásszerű beszéd fölött, melyet vitéz Bély Alajos altábornagy mint magyar ifjúsági vezető a bécsi kongresszuson elmondott. Az ember a beszéd szövegének gondos elolvasása után hirtelenében azt sem tudja, vajjon a mély bölcseséget, a történelmi távlatot, a jövőben kutató éleslátást vagy inkább a férfiasan bátor kiállást méltassa-e nagyobb figyelemre? Mert hogy a beszéd nem egyszerű szóbeli teljesítmény volt, hanem az előbb említett elemeknek egy érdekes, de kristálytisztá vegyülete, az több mint bizonyos. Méltó volt a magyar multhoz és a magyar jellemhez és hű kifejezője volt nemcsak az ország közhangulatának, hanem egyenesen nemzeti akaratának. Ha a kiküldöttek mindegyike hiteleshette magának azzal a tudattal, hogy nemzetének szellemét és felfogását képviseli, akkor vitéz Bély Alajos ezt legfőbb fokban és teljes mértékben érezte.

A bécsi magyar hitvallás lényege az volt, hogy bennünket, magyarokat, egy ezeréves történelem minden tanúsága és hagyománya a keresztény etikához köt s hogy éppen ezért mi az ifjúság nevelését a változott idők láttára sem tudjuk más-kép elképzelni, mint a hagyományos vallás-erkölcsi szellemben. A kereszténység nálunk nem jelszó csupán, hanem életrendező elv, amely szerint berendezkedtünk. Nálunk még a liberális hatás is csak bizonyos törvényekig tudott átszivárogni s annak nyomait is már mezeztük kifüstolni, de a nevelés alapvető és döntő intézményei előtt meg kellett állania. Magyarország sohasem törölte el a hitvallásos iskolákat, az ugynevezett laicizálást nem hajtotta végre s nemcsak a hitoktatást tette a többivel egyenrangú kötelező tárggyá, hanem a nevelés szellemének is a vallás-erkölcsi légkörét irta elő. Ezért vitéz Bély Alajos valóban a tények alapján állott, amikor a magyar szellemet és berendezkedést meghirdette s azt akár mint példát, akár mint megerősítést az ott képviselt többi 16 nemzet számára is ajánlotta.

E pillanatban még nem tudjuk — legálábbis nincs hírünk róla — vajjon az ifjúság nevelésének ez alapproblémája körül lesz-e vita, hozzászólás, szavazás, esetleg egyöntetű állásfoglalás alakjában hivatalos határozat, de úgy érezzük, hogy ez a magyar kiállítás a legjobb időben történt és nemmi szín alatt sem lehet hatástalan. Ma ugyanis a végtelenségig felfokozódott az eszmék átértékelése s az irányelvek keresése. Mert az emberiség gazdasági, társadalmi és állami szervezetében sok minden elavult, beteg vagy használhatatlan s mert a reformoknak ma sokszor nagyobb szükségét érezzük, mint a mindennapi kenyérnek, akadnak olyanok is, akik a lényegét a körülményekkel összetévesztve ezt az újjáalakító vagy teremtő lázt mindenre ki akarják terjeszteni. Azért mert kopás vagy hiány mutatkozik az emberiség életének bizonyos gépezetein, amelyek természetesen is csak meghatározott időre és bizonyos szükségletek fedezésére voltak, azt hiszik, hogy most már a társadalom egész strukturáját le kell rombolni, mint hasznavehetetlent félre dobni s helyébe egy teljesen új, most kifalált vagy ezután kiagyalandó gépezetet beállítani. Ezek a mohó pillanatemberek, akik csak lelkesedni és acsarkodni, de teremteni nem tudnak, elfelejtik azt az örök igazságot, hogy az élet és az emberi természet évezredekken keresztül változhatatlanul mindig ugyanaz marad s a változott vagy változható körülmények csak az ugynevezett időleges intézményeket, korszerű berendezéseket érinthetik. Egyszóval az emberiség életében, illetve az ember természetében vannak örök törvények, amiknek mindig és minden időben eleget kell tenni s amiknek kiküszöbölése vagy lerombolása nem korszerűség és nem haladás, hanem merénylet, ostoba merénylet és pusztulásra kárthatott lázadás az emberiség ellen!

Az emberiség erkölcsi, illetve erkölcsi parancsok nélkül nem élhet meg; más-kép csak állat-ember! Fenevad lesz, a szónak szinte elképzelhetetlenül undok jelentésével. Ezt az erkölcsöt addig, míg nem volt más, az emberiség a természetből vette, annak utmutatásából és jelzéseiből vonta le; amióta azonban van ki nyilatkoztatás, a keresztény erkölcsöt fogadta el. Ez az az alap, amire Európa felépült, amin a népvándorlás vad törzsei megnevesedtek, kulturáltyekké és kultúrnépekké finomodtak s ami minden más fajjal szemben a fehér faj szupremáciáját biztosította. Az életlehetőségek beszűkülhettek, a haladási vágy a végtelemben táguhat, nagy változások vagy még nagyobb megmerevedések rákényszeríthetik az emberiséget arra a gondolatra, hogy nagyobb és elhatározottabb kell lépnie s anyagi vagy szellemi erőit új és más erőfeszítésekbe kell befogadnia, az erkölcsi alap azonban, mint örök törvény s a természet változhatatlan berendezése mindig ugyanaz kell hogy maradjon! Sem új életérzések, sem új kultúrvágások, sem földrengések, sem háborúk, sem válságok, sem kataklizmák nem lehetnek elegendő ok arra, hogy az ember épp örök természetének a törvényeit rugja ki maga alól s törvényt csináljon maga abból, ami csak muló rosszullét, logikai elferdülés, a félelem rémképe, vagy a létért folyó küzdelem pillanatnyi kényszerű magatartása.

Az emberiségnek épp legválságosabb időben az szokott a szerencsétlensége lenni, hogy a bajok gyökeréig nem lát le s azt a rengeteg, valósággal földet rengető energiát, amit ilyenkor sorompóba állít, nem jó helyen használja fel. A vitéz Bély Alajos által megfogalmazott magyar hitvallásnak abban van a legnagyobb érdeme és jelentősége, hogy az alkotásra összegyűlt új világ erőinek valóban tábornoki gesztussal megmutatta a csatateret. Új világ ugyanis erkölcsi újjászülés nélkül hiábavaló fáradozás és céltalan kísérletezés! Hogy katonai nevelés a mai ifjúságnak kell, hogy jogi, érintkezési, szellemkicsérölődési viszonyaikban változtatni kell, senki se vonja kétségbe, de az igazi harcnak az új szellemű emberképzésért kell megindulnia és annak csatateret csak a kereszténység által megszentelt és irányított vallás-erkölcsi nevelés lehet. Az erkölcs ugyanis vastörvény és nem korszerű ruha s épp azért, mert vastörvény, nem a szellemek járása, a politika változása, hanem csak a Teremtő diktálhatja. Azt a rengeteg energiát, amely a mai ifjúságban felgyűlt és robbanásszerűen utat keres magának, sok mindenre fel lehet és fel kell használni, csak éppen új erkölcsök megfogalmazására nem, már csak azért sem, mert abban a pillanatban az omlik össze benne, amit megteremteni akartak: a törvény tisztelete és a lelkiismeret!

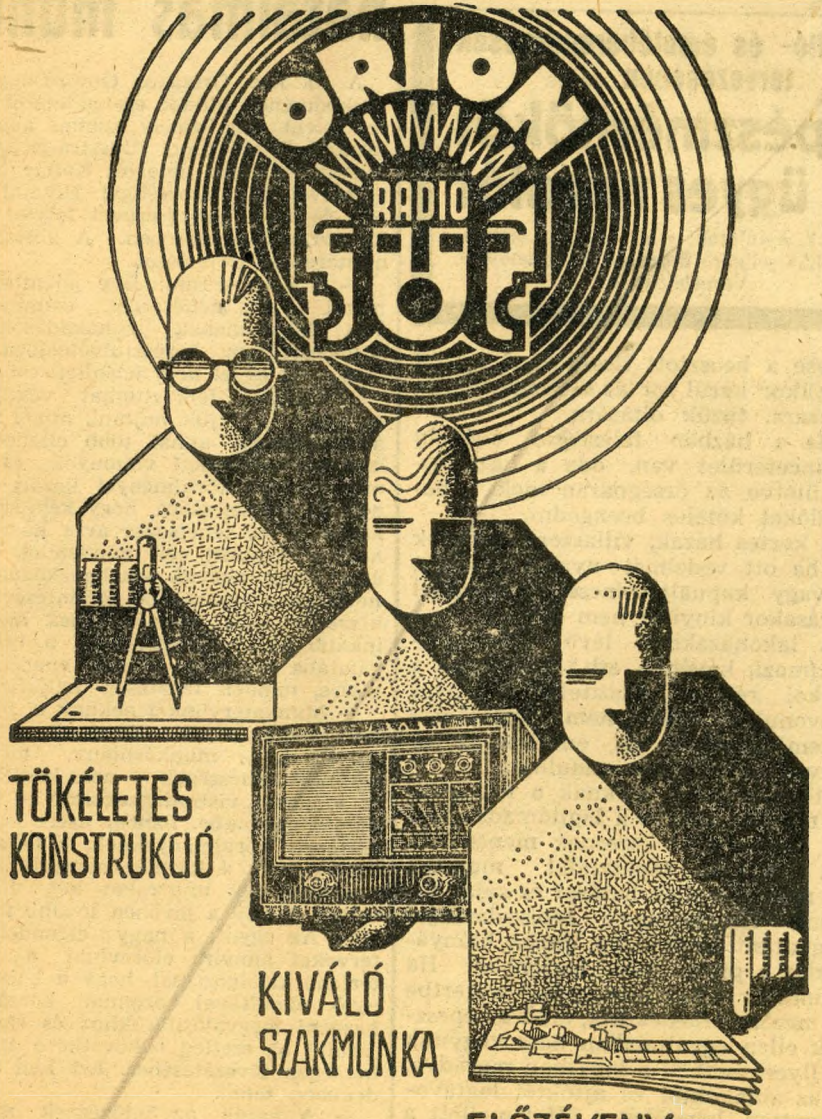
Mi hálásak vagyunk vitéz Bély Alajosnak, hogy a kultúremberiségnek és a keresztény Európának ezt a nagy gondolatát olyan mélyen és fölényesen képviselni tudta s hogy tette ezt azzal a férfias bátorsággal, amely már egymagában is tiszteletet parancsol. Hisszük, hogy szavai ott Bécsben is nemcsak hatást tettek és gondolkodóba ejtettek, hanem 16 nemzet ifjúságának mutattak határozott irányt és biztos távlatokat.

nehezítik, sőt lehetetlenné teszik. Mindenki legyen nyugodt, hogy addig a levonulásra szükség nincsen, míg erre a hatóság a szírnák hangjával mindenkit nem figyelmeztet.

2. Az elsőtétítést csakis a honvédelmi miniszter által kiadott időpontban kell végrehajtani. Ez előtt az elsőtétítésre senkit kötelezni nem lehet, kivéve azt az esetet, ha esetleg ezen időpont előtt következnek be a légítámadás.

3. Bár a riasztóügyi leti szolgálat megtartását jelenleg kötelezővé nem tették, annak semmi akadályja nincs, hogy nyugalmuk biztosítása végett egyes házakban önként megszervezzék ezt a szolgálatot. Természetes, ilyenkor csak önként jelentkezőket lehet beosztani. A riasztóügyi leti szolgálat hiányában az köteles riasztani, aki a házban legelőször meghallja a szírnák hangját.

4. Az óvóhelyek meglétének és állapo-

TÖKÉLETES KONSTRUKCIÓ

KIVÁLÓ SZAKMUNKA

ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS

Ez a három alapelv mindenkor programunk. Célunk ezen az úton

MA IS TOVÁBB HALADNI!

Meggyőzik Önt erről a készlettipusaink

MINDEN ORION-RÁDIÓKERESÉS KÉSZSÉGGEL REMITATIA

Fenti, valamint tavalyi készülékekben nagy választék

MORVAI RÁDIÓNÁL

Erzsébet-körut 40. Telefon 221-664, 222-082.

Bemutalja: **MARNITZ**

VIII., József-körut 37.
Szolnok: Kossuth-tér 1.
Szeged: Széchenyi-tér 2.
Gyöngyös: Kossuth-u. 3.
Mohács Szt István-u. 49.

A Belváros szolid szaküzlete
KONCERT

IV., Váci-utca 23 Tel. 18-12-55
Legnagyobb választék

Tekintse meg
MODERN RÁDIÓ
OJTÁLYUNKAT
Mogyorósy
HANGSZERGYÁR, BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 74

KÉSZPÉNZ,
RÉSZLET,
CSERE

Barta-Tarka

Podmaniczky-utca 39.
Rákóczi-ut 30.

MAULIS TÓL

Ráday-utca 11.
Telefon 186-203.
Csere, részlet.

Bemutatás, csere, javítás, árjegyzék

Sternberg
hangszergyár, Rákóczi-ut 60.

Bemutalja
Hoffmann rádió
Szent István-körut 19. Tel.: 120-531.

A honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöksége közli:

A naponta felmerülő számos kérdés és további félreértések elkerülése végett a magyar királyi honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöksége hivatalos állásfoglalásként közli az alábbiakat:

1. A lakóházi óvóhelyekre a hatósági riasztás, vagyis a szírnák felhangzásáig senkinek levonulni nem szabad, részben mert ezáltal feleslegesen zavarják a ház nyugalmát, részben mert ezáltal az óvóhely levegőjét idő előtt elhasználják és az esetleges későbbi ott-tartózkodást meg-

nehezítik, sőt lehetetlenné teszik. Mindenki legyen nyugodt, hogy addig a levonulásra szükség nincsen, míg erre a hatóság a szírnák hangjával mindenkit nem figyelmeztet.

2. Az elsőtétítést csakis a honvédelmi miniszter által kiadott időpontban kell végrehajtani. Ez előtt az elsőtétítésre senkit kötelezni nem lehet, kivéve azt az esetet, ha esetleg ezen időpont előtt következnek be a légítámadás.

3. Bár a riasztóügyi leti szolgálat megtartását jelenleg kötelezővé nem tették, annak semmi akadályja nincs, hogy nyugalmuk biztosítása végett egyes házakban önként megszervezzék ezt a szolgálatot. Természetes, ilyenkor csak önként jelentkezőket lehet beosztani. A riasztóügyi leti szolgálat hiányában az köteles riasztani, aki a házban legelőször meghallja a szírnák hangját.

4. Az óvóhelyek meglétének és állapo-

tának ellenőrzése már megindult. Mind-azok ellen, akik az óvóhelyet nem készítették el, a bérbeadott óvóhelyeket nem üritették ki, a meglévő óvóhelyeket nem szerelték fel, vagy nem takarították ki, a rendőrhatalóság a legszigorúbb eljárást fogja megindítani és lefolytatni.

5. Az óvóhelyek rendbentartása, mind-azok alkatrészeinek kitarakítása nem az őrségparancsnok, hanem segédházfelügyelő kötelessége, mert hiszen az óvóhely is ugyanolyan része a háznak, mint a kapualj, udvar, lépcsőház és a folyosó.

6. A riadójel elhangzásakor a lépcsőházak megengedett felső irányfényekkel való megvilágítását nem kell azonnal kioltani, hanem csak azután, hogy a ház lakói az óvóhelyre levonultak. Természetesen, ha saját elhárító tűzérsgünk ennek megtörténte előtt megkezde működését, akkor ezt a megengedett világitást azonnal ki kell oltani.

7. Mind riasztáskor, mind riasztás után a házfelügyelő köteles a felvonót (liftet) az idősebb és beteg, de nem ragályos beteg lakók rendelkezésére bocsátani. Ragályos betegeket az óvóhelyre leszáll-

tani, illetve azoknak oda lemenni nem szabad.

8. Az óvóhelyeken elsősorban a ház lakói foglalhatnak helyet és csak ha felesleges hely marad, akkor lehet oda engedni az utcáról bemenekülteket. Egyébként ez utóbbiakat a pince többi aránylag védett részein kell elhelyezni.

9. A házak kapuját abból a célból, hogy az utcán tartózkodók oda bemene-külhessenek, csak a riadójel elhangzása után egy-két percig kell nyitva tartani, mert azután, mivel az utcán a riasztás alatt senkinek sem szabad tartózkodni, erre szükség nincs. A ház és a lakások biztonsága viszont megkívánja, hogy riadó alatt oda illetéktelenek be ne juthassanak.

10. A riasztás, illetve a légítámadás alatt senkit sem lehet arra kényszeríteni, hogy mint kapuőr vagy padlásőr a lakóházakban az óvóhelyen kívül tartózkodjék. Erre szükség nincsen, mivel a kapu zárva lehet, a padlások ellenőrzését pedig a légi támadások hullámszünetiben, amelyet a beállott csendből lehet megállapítani, az őrségparancsnok vagy

Szállító- és emelőberendezések tervezésében jártas gépészmérnököt és 1-2 ügyes rajzoló

Keresünk. Ajánlatok: «Óskeresztény munká-
erő, 1335» jellegre Blockner J. hirdetőjébe,
Városház-u. 10.

helyettese a beosztott tűzoltókkal együtt végzi. Ekkor kerül sor az esetleges károk elhárítására, tűzök oltására.

11. Ha a házban felesleges óvóhely vagy pinceterület van, oda a háztulajdonos, illetve az őrségparancsnok a bemenekülőket köteles beengedni.

12. A kertés házak, villaszerű épületek kapuit ha ott védelmet nyújtó óvóhely, pince vagy kapuját nincsen, a rádiójel elhangzásakor kinyitni nem kell.

13. A lakóházakban lévő szórakozóhelyek (mozi, kávéház, stb.) közönsége a ház lakói részére készített óvóhelyet azok levonulása előtt nem foglalhatja el, hanem kizárólag az említett szórakozóhelyek óvóhelyeire vonulhat.

14. Teljesen téves azoknak a felfogása, akik a riasztás, illetve a légítámasz idején a szabadban keresnek menedéket. Minden külföldi tapasztalat mutatja, hogy a repülőbombák hatásai és saját tüzségünk lövedékeinek repeszdarabjai ellen egyaránt az óvóhely, ennek hiányában pedig a pince véd legjobban. Ha pince sincsen, akkor sem szabad a kertbe vagy a mezőkre menekülni, ahol a repeszdarabok ellen egyáltalában nem vagyunk védve. Ilyen esetben a lakásban maradván, annak az ablakoktól és ajtóktól legtovábbal pontján, lehetőleg a fűfal mellett a földön helyezkedjünk el.

15. Amint már egy alkalommal közöltük, a lakóházak légoltalmát és óvóhelyeit országszerte ellenőrizi a hatóság. Ezt sokan visszaélésekre használják fel, ezért ha valaki ellenőrzés céljából a házban jelentkezik, azt először megfelelően igazolassuk és csak ennek megtörténte után mutatassuk meg a kívánt felszereléseket és az óvóhelyet.

16. A házi légoltalom megszervezése terén a Légoltalmi Liga szervei még a légvédelmi készültség elrendelése előtt áldozatos és fáradságos nem kímélő munkásságot fejtettek ki. Ezért a munkáért a Légoltalmi Liga csak dicséretet és elismerést érdemel, ezért a lakosság-hoz intézett felhívásait a legpontosabban hajtsuk végre, mert hiszen azokat mindenkor a honvédelmi miniszter rendelete alapján a közönség érdekében adja ki.

17. A honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöksége folyó hó 21-től, hétfőtől kezdve hetenként két-három alkalommal 10 perces rádióelőadásokban fogja tájékoztatni a nagyközönséget a sokat kért és időszerű légoltalmi kérdésekről. Kísérjük ezeket az előadásokat figyelemmel és az abban hallottakat úgy hajtsuk végre, mint a honvédelmi miniszter rendeleteit.

A Női Onkéntes Honvédelmi Munkaszervezet

Társadalmi megszervezésének munkáját Magyarország öt női csucsegysége vállalta magára. Az öt csucsegység erre a szervező munkára a következő tisztségeket viselő tagokat delegálta: Magyarország Nőegyesületeinek Szövetsége: képviselő Pacher Félixné, helyettes dr. Bernolák Nándorné, dr. Hrabóczyné Antalffy Gizella; Egyesült Női Tábor: képviselő primor dr. Dálnoki Veress Julianna, helyettes báró Karg Györgyné, vitéz Ordódy Sándorné; Magyar Katolikus Nőegyesületek Országos Egyesülete: képviselő gróf Zichy Rafaelné, helyettes vitéz Olgay Istvánné, dr. Resch Auréliné; Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége: képviselő dr. Ággyay Pálné, helyettes dr. Stolpa Józsefné, dr. Csiky Jánosné; Erdélyrészi Nőszövetségek Bizottsága: képviselő gróf Bethlen Györgyné, helyettes Vásárhelyi Jánosné, Mikó Lőrincné, Mannsberg Margit báróné.

AGILIS KERESZTÉNY URAK ÉS HÖLGYEK,

ajánlatokat „Fix és jutalék” jellegre Haasenstejn és Vogler r. t. hirdetőirodába, V. Dorottya-u. 8.

(A SZÉKESFEHÉRVÁR — MAROSHEGYI SZENT KRISTÓF-TEPLOM) sorsjegyeinek huzását, melynek főnyereménye egy motorkerékpár, nyereményei kerékpárok, autók, motorkerékpár, kerékpár alkatrészek, október 11-én déli 12 órára használták. Sorsjegyek 1 pengős árban a plebánia hivatalánál még kaphatók.

Az Öntözési Hivatal öt éve végzi hatalmas munkáját a többtermelésért

A m. kir. Országos Öntözésügyi Hivatal működésének ötödik esztendejéről nagy kötet jelent meg, amely számos képpel, táblázattal és térképpel illusztrálja azt a nagyszabású munkát, amelyet Kállay Miklós vezetésével az Öntözésügyi Hivatal megindított és ma is teljes erővel folytat a magyar többtermelés érdekében. A kötethez a miniszterelnök irt előszó.

— A háború ráknézve jelenthet — ugymond — sok nehézséget, számításba nem vett küzdelmeket, fennakadásokat és a munkaprogram keresztülvételében lassubbodást, csak egyet nem jelenhet: csüggedést.

— Kitzűött feladatunkat végre akarjuk és végre is fogjuk hajtani, minél nagyobbak a nehézségek, annál több elszántsággal. A mai megnehezedett viszonyok és a munka megváltozott körülményei között mindenkinek az a kötelessége, hogy képességeit, munkabírást és tehetségét arra használja fel, hogy a kitűzött célt mindenek dacára elérje többmunkával, alkalmazkodással, új lehetőségek, módok teremtésével. A nehézségek soha se jelentenek meghatárást, inkább konok elhatározást, a céljaink szolgálatába állítható minden energia latbavetésére, minden lehetőség felkutatására.

— Munkatervünket nekünk is sokszor kellett módosítanunk. Nemcsak azért, mert anyaghiány, munkáshiány, mérnökhiány, szállítási nehézségek — nem beszélve az idő- és vízjárás viszonyosságokról — beleszóltak munkatervünkbe, hanem azért is, mert a változott körülményeknek, a felmerült nehézségeknek a következményeit is le kellett vonnunk. Így munkákat két főcsoportban kellett és kell a jövőben tovább folytatnunk.

— Az egyik: a nagy elgondolásokat és tervekét annyira előreinni a részletiekig terjedő kidolgozással, hogy a háborús viszonyok elmúltával azonnal hozzá lehet kezdeni megvalósításukhoz és ezzel hozzájárulni az esetleg bekövetkező szociális nehézségek levezetéséhez. Ezt kell a jövő érdekében tenni.

— A másik: az öntözésnek meglévő és azonnal megteremthető lehetőségeit be kell állítanunk a többtermelés szolgálatába, hogy eddig elvégzett munkánk eredményeit a nagy küzdelemben már ma felhasználhassuk.

— Ebben a jelentésünkben foglalkozunk először részletesebben az ugynevezett öntöző-telepek munkájának ismertetésével. Kérem mindazokat, akik a magyar önálló kiscgazda és a telepítés kérdését tanulmányozzák, méltassák ezt a kezdeményezést figyelmesen. En, amidőn ezt elindítottam, rá akartam mutatni, hogy az igazán eredményes földbirtokpolitika miként valósítható meg. Természetesen nem mindenütt lehet öntözni, de a körülményeknek megfelelően mindenütt lehet jól gazdálkodni.

Kállay Miklós érdekes előzava után tudományos munkák következnek, amelyeket a legkiválóbb szakértők készítettek: hely-

szini felvételek, talaikutató furások, talajvizszinészlelő kutak, -hidrológiai és hidraulikus előmunkák, különböző kimutatások és görbék, a tiszai duzzasztómű vasszerkezetének szükséges süllyeszthetősége, a sikvidéki tároló medence hasznosító vízmennyisége, a tárolandó öntözővíz mennyiségének megállapítása, a tervezett duzzasztással érintett Bodrogyú belvízkérdése: ezek mind a tiszai nagy öntözőrendszer kérdésének alap-tanulmányai. Külön fejezet szól az öntözővíz tárolásáról, az anyagvizsgálatokról, kísérletekről, megfigyelésekről, az öntözőcsatornák vízvesztéséről, a békésszentandrásigát körül szerzett tapasztalatokról és a meteorológiai megfigyelésekről. Rendkívül alapos a tiszai nagy öntözőrendszer munkája, amellyel kidolgozták a hajózható öntöző főcsatornát, a vele kapcsolatos csatornaszelvényeket, a műtárgyakat, továbbá a tiszai-locsi vízelcső és a főcsatorna tiszai toroklata a duzzasztóművel, a hajózó zsilippel, a tutaj-áteresztővel, a kezelőteleppel és a vizerőkihasználás kérdésének feltárásával. Ugyancsak ehhez a tiszai nagy öntözőrendszerhez tartozik a rázompusztai Tisza-szakasz partbiztosítása. A hőmezővívásérhelyi, tiszafüredi öntöző-rendszer terve is kérés van. Országos viszonylatban mintaszerű és példakövetően áll előtűnk az az építőmunka, amelyet Békésszentandrásnál, a Hortobágy-Berettyó főcsatornánál, a tiszafüredi öntözőrendszer kiépítésénél, a hortobágy-borsosaposi kísérleti öntözőtelepnél, a tiszai nagy öntözőcsatornarendszer földmunkálatánál, a magas-építményeknél látunk. Külön kiemelendő az a hosszú beszámoló, amely a munkálatokkal kapcsolatos munkáspolémákkal foglalkozik. Vitézi mintaöntözőtelepek vannak a tiszafüredi öntözőrendszer területén, Kunhegyesen, Kunmadarason, Tiszaszentimrén és Tiszaórsón, a körösvölgyi öntözőrendszerben: Endrődön, Ludadmajorban és Méhkeréken. Gyönyörű képek illusztrálják a beszámolót a hajózható öntöző főcsatornáról Hajdunánán alatt, a békésszentandrás duzzasztógát monumentális műépítményeiről, térkép-szelvényekről, a kunmadarasi telep géppel vetett rizs- és ikersorba vetett kukoricáültvényeiről. Gyönyörű az öntözött florentini kukorica, a lászómajori mintarizsültvény és a Kormányzó Ur Ófőméltósága kenderesi gazdaságában termelt táblarizs. A hortobágyi kísérleti gazdaság rendkívül tanulságos beszámolója a felvetődött összes tudományos és gyakorlati kérdéseket felleleli.

Az 1937. évi XX. törvénycikkkel megállapított 80 millió pengőből az Öntözési Alap a tervezett munkák céljaira az 1941. év végéig a költségvetésből biztosított 28.750.000 pengő hitelkeretből 28.116.000 pengőt használtak fel. Az Öntözési Alap vagyona az 1941. év végéig a készpénzrészletből eltekintve, a következő: ingatlanok, építmények, épületek 15.400.000 pengő s leltári tárgyak, műtárgyak, építési felszerelések 580.000 pengő.

680 millió pengő kiadással és bevétellel egyensúlyban van Budapest költségvetése

Szendy Károly polgármester dr. Bódy László alpolgármester és dr. Beliczay Imre pénzügyi tanácsnok társaságában fogadta a sajtó képviselőit és ismertette előttük a főváros jövő évi költségvetését.

A polgármester előadásából kiderült, hogy szemben a tavalyi helyzettel, a főváros jövő évi költségvetése egyensúlyban van. A múlt évben, mint ez közismert, az előirányzat 11.5 millió pengő hiányt mutatott s ennek a hiánynak a fedezését a főváros a kormánytól különböző adórészesedések emelésével kérte. Az idén a kormány megértő támogatásával sikerült a költségvetés egyensúlyát biztosítani. A polgármester által bemutatott számadatok azt bizonyítják, hogy a főváros komoly és takarékos gazdálkodása és a budapesti adófizetők fizetőképességének emelkedése biztosítja az ország első törvényhatóságának pénzügyi helyzetét. Ennek rendkívül nagy jelentősége van, különösen azért, mert hiszen a közületek pénzügyi egyensúlya kihat a magángazdaságokra is. Budapest pénzügyi vezetése a háborús viszonyok közepette is szilárdan vigyáz a költségvetés egyensúlyára s a főváros a jövőben is meg fog tudni felelni mindazoknak a feladatoknak, amelyeket a közönség vár tőle. Különösen figyelemreméltó, hogy sem az adókulcsot, sem pedig a közszolgáltatások árának felemelését nem javasolja a polgármester, bár az üzemek dologi kiadásai alaposan emelkedtek.

A fővárosi közönségi háztartásának és üzemének 1943. évi költségvetése az előző évi előirányzathoz hasonlóan a kiadási, mind a bevételi oldalán emelkedést mutat. A közönségi háztartás kiadásainak és bevételeinek főösszege: 274.5 millió pengő, az üzemek költségvetésének: 406.4 millió pengő bevétellel és kiadással zárul; a főváros teljes költségvetése így 680.8 millió pengő kiadást és ugyanannyi bevételt irányoz elő.

A közönségi háztartás 1943. évi költségvetésében az előrelátható bevéte-

lek fedezik az előrelátható kiadásokat, a költségvetés tehát egyensúlyban van. A kormány hozzájárult ugyanis a szegénybetegek ápolásáért fizetett — eddig 7 millió pengős — állami térítésének évi 2 1/2 millió pengővel való emeléséhez és a gázgyári melléktermékek árának a szénárakkal arányos újabb megállapításához. A főváros bevételei e két tételel körülbelül 8 millió pengővel emelkednek és így, minthogy az adóbevételek is állandóan emelkedő irányzatot mutatnak, főképpen a kiadások takarékos előirányzásaival a költségvetés egyensúlyba került.

A közönségi háztartásnál a kiadások emelkedéséből 3.1 millió pengő a személyi, 19.6 millió pengő a dologi, 8.2 millió pengő pedig a rendkívüli kiadások emelkedésére esik.

A személyi kiadások emelkedése ezáltal sokkal mérsékeltebb, mint a múlt évben: jelöl annak, hogy a fizetések és ellátások változatlanul maradtak. A mérsékelt emelkedés magyarázata újabb állások költsége és a fokozatos előlépés. Egyedül a BSzKRT-nál jelentkezik a személyi kiadások végösszegénél nagyobb összegű emelkedés, aminek oka az, hogy a BSzKRT bevételeinek növekedése lehetővé tette a vállalatnál a családi pótlék rendszeresítését és a régi nyugdíjasok nyugdíjának méltányos rendezését. Ez a két intézkedés a BSzKRT személyi kiadásait 3.3 millió pengővel emeli.

A dologi kiadások az anyagárak, fuvardíjak és egyéb költségek változása arányában emelkednek.

A rendkívüli kiadások nagy része beharózájellegű munkák költségeit fedezi. Az előirányzott rendkívüli kiadások jelentősebb tételei a következők: utak épí-

†
Özv. idb. Horváth Jánosné felesége,
Horváth Béla és ifj. Horváth János
gyermekel fájdalomtól megtört szívvel
jelentik, hogy szeretett férje, illetve
édesatyjuk
idb. Horváth János
ny. hűtőházi gondnok
70. életévében, a szentkenet szentségével megerősítve elhunyt.
Szeretnünk 1942. évi szeptember
hó 21-én délután fél 4 órakor szentel-
jük be a pesthidegkuti-széplalomi ká-
pórnában (Vörösmarty-utca és temet-
jük a pesthidegkuti új temetőben levő
családi sírjaitba.

tése, rendezése és javítása 2,700.000 P; kislakások építése, a szűkegyházak megszüntetésével kapcsolatban 2,400.000 P; nozzajárulás a dunahidak 1943. évi építési költségeihez 2,000.000 P; közéleti intézmények építése, tatarozása, felszerelésének fejlesztése; beleértve a Széna-téri piac átnyvezését és az állat-egészségügyi telep gepi berendezéseinek teljes felújítását 1,876.000 P; Ó-buda szabályozásával kapcsolatos és egyéb ki-sajátítások és telekrendezeések 1,600.000 P; kórházi épületek építése, tatarozása, a berendezés és orvosi felszerelés felújítása 1,500.000 P; iskolaépítés és tatarozás 1,183.000 P; a dunapartok kiépítése és javítása, védőmunkák a hegyvizek és belső-vizek ellen 1,061.000 P; a Statisztikai Hivatal építési költségeinek esedékes részlete 890.000 P; új tanoncotthonok létesítése 800.000 P; csatornaszivattyutelepek fejlesztése 729.000 P; Budakeszi és Csepel községek kártalanításának részlete a főváros számára átengedett területért 682.000 P; kegyuri templomok restaurálása 651.000 P; társadalompolitikai jellegű intézmények tatarozása 647.000 P; anya-, csecsemő- és kisedvédelmi intézet létesítése 600.000 P; csatornák építése és javítása 531.000 P; hivatali épületek tatarozása és berendezése 505.000 P.

A közönségi háztartás bevételei közül a legfontosabbak az adóbevételek. Az üzemi hozzájárulások kedvezőtlenebbül alakulnak: az 1941. évi előirányzat szerint 14.4 millió pengővel, az 1942. évi előirányzat szerint 10.4 millió pengővel, az 1943. évi előirányzat szerint pedig 8 millió pengővel járulnak hozzá az üzemek a közönségi háztartás költségeihez. A kórházi ápolási díjak előirányzata 2.8 millió pengővel emelkedik, egyrésztől a szegénybetegek ápolásáért megállapított állami térítés emelése miatt, másrésztől a közös kórházi ápolási díjnak 6.80 pengőről 7.50 pengőre emelése következtében.

Az üzemek bevételei termékek fokozódó fogyasztásának arányában emelkednek. Az üzemi szolgáltatások ára az előirányzat szerint nem változik, kivéve a gázgyári melléktermékek árának a kormányhatóság által tudomásul vett, már említett újabb szabályozását.

A betervezett 1943. évi költségvetés a mai háborús helyzethez alkalmazkodik. A közigazgatási feladatok ellátásához szükséges előirányzatokon kívül elsősorban a főváros meglévő értékeinek megóvására, változatlan fenntartására, ha szükséges, helyreállítására biztosít fedezetet. Az a célja, hogy ezeket az értékeket megőrizze addig az időig, amikor a munkások újra békés építő munkára szabadulnak fel és a főváros fejlesztésére irányuló tervek megvalósítása útjából minden akadály elhárul.

A közösségi szellem

felemelő módon nyilatkozik meg a dorogi bányászársadalomban, amely nemcsak az egész nemzetet érintő társadalmi megmozdulásokból veszi ki a részét, hanem saját körében is jelentős szociális és karitatív tevékenységet fejt ki. Így például az emlékeztetés tokodi bányászarcenszülés után, amely 51 munkáséletet oltott ki, a munkásság a szerencsétlenül jártak családjainak segélyezésére felajánlotta augusztusi keresetének fél százalékát, több mint 6000 pengőt. A Munkáscsoporton Egyesület 68.800 pengőt adott. A dorogi bányakerület bányászársadalma haddavonultjainak családtagjai részére a háború egész tartamára havonta összkere-szítésnek fél százalékát adja össze, ami körülbelül 6400 pengőnek felel meg. A honvédség téliruha-akciójához 10.000 pengőt meghaladó értékű ruhanemével járultak hozzá. A dorogi füsttelen nap 140.000 cigarettát és több láda dohányt eredményezett. A Szent Erzsébet Karitás Nőegylet iskolásgyermekeket segélyező tevékenysége évente 6000 pengőt juttat a rászorultaknak. Új és időszerű intézmény az ugynevezett „csillás könyha”, ahol a legénymunkások és az ország távoli részeiből idekerült munkások mindössze 70 fillérért izletes, meleg ebédhez és ugyanannyiért vacsorához jutnak. Mint minden nyáron, ez évben is megrendezték a bányászgyermekek nyaraltatását, öt csoportban 400 fű és leány élvezte a balatonfenyvesi bányászidőlemben a napfény és a szabad természet áldásait. Az itt változatos szociális és karitatív tevékenység mellett változatlanul működik a munkások Onsegélyző és Önművelő Egyesülete a dorogi és a környékből 14 közönségi munkásokonthonban. Mindezek a tények valóban ékesszólóan bizonyítják a mai bányászársadalom készséges, áldozatkész lelkületét, amely a legnehezebb időkben végzi az emberszeretet munkáját.